

KARIN BORGE RENBERG, ANNELIE HÄGGLUND,
SARA JOHANSSON & KRISTINA WALDENBORG

Skrivgruppen

En kreativ oas där drömmar kan förverkligas

Vi träffades på en kurs i skapande svenska på Umeå universitet. Det var hösten 2012, och vi var förväntansfulla men framför allt extremt nervösa. Att någon annan skulle läsa det vi skrivit var en konstig och läskig upplevelse, nästan som att blotta sin själ eller ställa sig naken framför främlingar. Från början handlade kursen mest om att överleva detta. För den som ser sin text som en direkt förlängning av sig själv blir det oerhört skrämmande att ta emot respons, hur konstruktiv kritiken än är. Och där befann vi oss nog alla från början.

Konstigt nog gick det rätt fort att komma över den första förskräckelsen. För varje övning vi gjorde blev vi bättre på att separera oss själva från våra texter. Lärarnas vilja att förstå vad vi försökte få fram spred sig snabbt på seminarierna, och riktlinjerna som de drog upp respekterades av deltagarna. Diskussionerna skulle ske där och då, inte utanför gruppen eller ens på rasterna, och texterna betraktades inte i termer av bra eller dålig, rätt eller fel. Varje textförfattare fick gruppens svar på sina frågor, och behövde aldrig själv kommentera, förklara eller försvara sin text. Det var prestigelöst, lyxigt och glädjefyllt att få full uppmärksamhet för det man skrivit.

Jag tror att vi alla skulle vilja få mer tid att vara skrivande kreativa personer. Det är världens kick att andra läser ens texter och kan dela ens fiktiva värld en stund. Men det är också underbart att skriva. Timmarna bara rinner iväg medan man skriver sig allt djupare in i sin fantasivärld. Det är magi på något sätt. (Annelie)

Vi förstod det kanske inte i början, men i efterhand framstår det som självklart att det var den här formen av textkritik, metoden för att ge respons, som skapade förutsättningarna för tryggheten under utbildningen.

Efter kursens slut fortsatte vi att ses. Nu, precis som då, pratar vi aldrig om rätt eller fel utan bara om hur vi upplever en text, vad vi tänker på, vilka bilder vi får och vad vi associerar till. Att vår lilla skrivgrupp fungerar så bra beror förmodligen på att vi alla har metoden i ryggraden. För oss är den naturlig och därför kan vi också stanna kvar i vårt trygga rum. Vi möts för texternas skull. Som författare behöver vi aldrig stå till svars för innehållet, vi behöver aldrig förklara varför vi skriver om ett visst ämne eller skapar märkliga karaktärer som gör konstiga saker. Våra personliga motiv är inte intressanta.

Att fega ur var en möjlighet. Första gången vi skulle få textkritik var jag kräksjuk och kissnödig. Jag stannade och märkte att med texten i fokus är det lätt att både ge och ta emot kritik. Och lätt att våga visa sig. Det är frihet. En annan sorts frihet och lyx är att ge sig själv tid för något man vill och att följa fantasierna åt det håll de vill. (Karin)

Genom skapande svenska lärde vi känna varandra och blev även bekanta med hur var och en av oss skriver. Trots att det nu gått rätt många år kommer vi fortfarande ihåg varandras relativt korta texter från kursen. Vi bär dem fortfarande med oss. Att få ta del av varandras världar igen, och lära känna de karaktärer som var och en av oss skapar, var också ett viktigt skäl till att vi drog igång vår skrivgrupp. Här får vi möjlighet att hänga med trevliga skribenter men också med deras låtsasvänner. Det är inte bara fyra skrivande kvinnor mitt i livet som träffas, utan ett helt gäng gestalter i olika åldrar och med skiftande livsöden.

Men framför allt träffas vi för att utveckla vårt skrivande och få energi att fortsätta. Man får en kreativ skjuts av att de andra tar sig tid

att läsa texterna, reflekterar och kommer med synpunkter. Ibland är man så klar över vad man vill förmedla och så läser någon annan in något helt annat. Det är spännande. Att presentera en text och få precis den reaktion man strävat efter är också en enorm boost. Vad är tydligt, vad är otydligt, vad förstår läsaren, vad läser de in? Det är lika roligt varje gång vi ses och diskussionerna tar fart.

När vi träffas vet jag att jag kommer att få konstruktiv och ärlig kritik av tre personer som verkligen är genuint intresserade av att förstå vad det är jag försöker berätta och hur jag berättar det. Det är svårt att beskriva hur värdefullt det är, och hur enormt tillfredsställande det känns när jag ibland lyckas nå fram. (Kristina)

Att vi träffas en gång i månaden är även ett slags piska. Det är inte lätt alla gånger att hinna skriva så mycket som man önskar, att ge sig själv den tiden och det utrymme när tvätthögar, barnens aktiviteter och husdjur konkurrerar. Då är gruppen en riktigt bra morot, men också en ursäkt för att få stänga dörren till sitt eget rum.

Det har stor betydelse för mig att det finns ett sammanhang där just skrivandet är det viktigaste, inte barnen, jobbet, världsläget eller något annat verklighetsanknutet, utan våra påhittade världar och personer och hur vi använder språket för att mejsla fram dem. Det kan jag inte hitta någon annanstans i min vardag. (Sara)

Även om man bara slår sig ner dagen före inlämning och tvingar ur sig några meningar så blir det någonting som så småningom kan leda till något större. Och de gånger vi verkligen inte hinner så är det heller ingen fara, det är aldrig ett tvång att hinna skriva en text utan vi kan alltid vara med bara som läsare.

Gruppen har hjälpt oss att bli bättre på att skriva och den har även gjort oss till bättre läsare, men författare, det vågar vi inte kalla oss ännu trots alla timmar av skrivande och diskuterande. Att bli utgiven är en förhoppning, en dröm, det ska vi inte förneka. Att nå ut till fler än oss fyra, det vill vi alla. Om inte annat så för att legitimera all den tid vi lägger på att skapa låtsaskompisar och fiktiva världar. Om det verkligen ledde till något skulle vi känna att det var tillåtet att lägga ännu mer tid på det vi alla tycker är bland det roligaste man kan göra – att skriva.

Illustration: Karin Borge Renberg